

Mere end en affaldsplan

En plan for et paradigmeskift

Vi synes, den nye affaldsplan skal fokusere meget stærkt på, hvordan vi omstiller os til en cirkulær økonomi i Roskilde Kommune. Hvordan vi får sat fart på det nødvendige paradigmeskift fra "brug-og-smid-væk"-kulturen til en fremtid, hvor næsten alt bliver i et kredsløb, og kun meget lidt ender som affald.

Statens affaldsplan fra 2021, "Handlingsplan for cirkulær økonomi", taler også om at "Omstillingen til en mere cirkulær økonomi og en klimaneutral affaldssektor kræver et paradigmeskifte."

Det udvidede fokus, som vi foreslår, passer også godt med, at der i dag er meget mere detaljerede nationale rammer for affaldshåndtering, end da den sidste affaldsplan blev lavet. Der er nationale retningslinjer for sortering, der er krav om adskillelse af myndighed og drift omkring affald – begge dele sætter nye vilkår for lokal indflydelse. Men det åbner også muligheder for at se ud over affaldshåndteringen.

Vi skal selvfølgelig stadigvæk, undervejs, håndtere affaldet bedst muligt. Derfor bør planen beskrive, hvordan affaldssektoren bliver klimaneutral i 2030, sådan som Folketinget har vedtaget.

Tænk på tværs af sektorer

En plan for omstilling til cirkulær økonomi bør omfatte f.eks. genbrug og upcycling af byggematerialer, og krav til byggeriet og producenter om fra start til slut at tænke i livscyklusser, adskillelse, genbrug osv.

Den bør også gentænke den indkøbspolitik, som kommunen vedtog i 2022, så kommunens indkøb aktivt understøtter omstillingen til en cirkulær økonomi.

Lige nu er kommunen i gang med at levere udkast til en klima- og energiplan, som også vil have et afsnit om borgernes adfærd og forbrug (og dermed deres affaldsproduktion). Vi tror det er vigtigt at der tænkes og koordineres på tværs af sektorer og planer. Gør det tydeligt og klart i Affaldsplanen, at der er tænkt på tværs, og hvordan der er sammenhæng mellem de mange planer. Hvis der er "huller", hvor der endnu ikke er lavet politik eller planer – f.eks. omkring genanvendelse indenfor byggeri - så vær åben om det, så det kan ses, at der er tænkt på helheden, selvom ikke alle hjørner er foldet ud endnu.

Sæt mål for kommunen som virksomhed

Planen bør have helt konkrete – og ambitiøse – mål for kommunens egen virksomhed, som f.eks.:

- Hvor stor en del af kommunens indkøb, der foretages med specifikke krav til producenter om "reduce, reuse, recycle" ("de tre R'er"), og, i samme omgang, produkternes klimabelastning målt gennem livscyklusanalyser.
- Mængde og genbrugs-grad af kommunens egen affaldsproduktion

I [Københavns nylige affaldsplan](#) er der sat mål for indsamling af affald og genbrugsgrad – i tillæg kan Roskilde se på egne indkøb, for at tage et yderligere skridt mod en cirkulær tilgang.

Planen bør klart signalere at kommunen vil gå foran og agere rollemodel, både i og udenfor Roskilde.

Fra borgerhøringer til samskabelse af den grønne omstilling

Vi er glade for at der allerede i idé-fasen er mulighed for, at borgere og andre har mulighed for at komme med indspark.

Vi foreslår, at kommunen videre frem forsøger sig med egentlig samskabelse, hvor interessenter, interesserede og relevante videnspartnere inviteres med i værkstedet, hvor planen udarbejdes – inden den er nået på papir, f.eks. gennem temadrøftelser og rammesatte brainstorms.

Det kræver, at kommunen deler de data, der er grundlag for planarbejdet, og også den lovmæssige rammesætning, der nu engang er. Og at kommunen deler udkast, optioner, tvivl og muligheder. Det lyder måske sårbart, men vi foreslår at det afprøves, og at det bygges ind i planen, hvordan samskabelsen skal fortsætte efter planens vedtagelse – for dér begynder det egentlige arbejde.

Der kunne også afholdes et årligt halv/heldagsmøde om fremdriften mod cirkulær økonomi – aktører som Corolab, Erhvervsforum, fagbevægelsen, Grønt Omstillingsforbund, ungdoms- og erhvervsuddannelserne og vores universiteter ville være oplagte deltagere i tillæg til frontløberne blandt virksomheder og organisationer.

Måske er der også inspiration at hente andre steder på dette felt: C40 alliancen (den internationale klimaalliance mellem byer) har f.eks. denne ressource: [D5.5 HANDBOOK-FOR- CIRCULAR-CITIZENS 270522 compressed.pdf \(eutropian.org\)](#)

Selvom det er kompliceret stof, så foreslår vi at kommunen også går foran i forhold til inddragelse omkring udarbejdelse og indfasning af et nyt affaldsregulativ, som jo bliver et centralt instrument for myndighedsarbejdet, når driftsansvaret skifter fra kommunen til affaldsselskabet.

Det er selvfølgelig i sidste ende vores folkevalgte, der skal træffe beslutningerne. Men ved at sætte borgere, virksomheder, forskere og forvaltere sammen i god tid inden, kan vi få hævet ambitionerne, og sætte gang i det paradigmeskift mod en cirkulær økonomi, som vi har brug for.

Så vi sammen kan nå til, at intet er så skidt, at det ikke er godt for noget.

Dette bidrag er udarbejdet af medlemmer af Grønt Omstillingsforbund - Roskilde og indsendes på vegne af: